

**ACADEMIA DE ȘTIINȚE
A MOLDOVEI
SECȚIA ȘTIINȚE ALE VIEȚII**

**Bd. Ștefan cel Mare 1
MD-2001, Chișinău, Republica Moldova
Tel/Fax: /373-22/ 21-02-05, 27-24-53,
/373-22/ 27-07-57
E-mail: ssv.asm.md@gmail.com,
sectiamed@asm.md**

**ACADEMY OF SCIENCES
OF MOLDOVA
SECTION LIFE SCIENCES**

**Stefan cel Mare Ave., 1
MD-2001 Chisinau, Republic of Moldova
Tel/Fax: /373-22/21-02-05, 27-24-53,
/373-22/ 27-07-57
E-mail: ssv.academia@gmail.com,
sectiamed@asm.md**

AVIZUL BIROULUI SECȚIEI ȘTIINȚE ALE VIEȚII A AȘM

asupra raportului științific din cadrul programului instituțional de cercetare pentru anii 2024–2027, etapa anului 2025, 010701 ” Evaluarea structurii și funcționării lumii animale și ecosistemelor acvatice sub influența factorilor biotici și abiotici în contextul asigurării securității ecologice și bunăstării populației”, director de proiect: dr. hab. Laurenția UNGUREANU, Prioritatea III: Biotehnologii și Protecția Mediului, Institutul de Zoologie, Universitatea de Stat din Moldova, perfectat în baza audierii raportului și a concluziilor experților confidențiali (Biroul Secției Științe ale Vieții Nr.4 din 25 februarie 2026)

1. Realizarea scopului, obiectivelor și rezultatelor declarate în propunerea de proiect, etapa 2025

Scopul și obiectivele planificate pentru anul 2025 au fost îndeplinite integral. Cercetările au evidențiat influența factorilor abiotici și biotici asupra vertebratelor și insectelor, cu rezultate semnificative privind adaptările speciilor la schimbările climatice și antropice. Studiile paleontologice au îmbogățit patrimoniul științific prin descrierea unor genuri noi, iar investigațiile ecotoxicologice au oferit date esențiale pentru evaluarea poluării și bioacumulării în ecosistemele Prutului și Nistrului. Analizele ihtiologice au contribuit la elaborarea recomandărilor de protecție a ihtiofaunei, iar cercetările parazitologice au demonstrat impactul invaziilor asupra sănătății animalelor și culturilor agricole. Rezultatele au fost diseminate prin simpozioane, publicații și colaborări internaționale, consolidând rolul cercetării în securitatea ecologică și bunăstarea populației.

2. Diseminarea rezultatelor obținute (publicații, participări la conferințe cu rapoarte etc.)

În anul 2025, diseminarea rezultatelor s-a realizat printr-o activitate intensă de publicare și participare la foruri științifice. Echipa a publicat peste 200 de lucrări, inclusiv 34 de articole în reviste indexate în baze de date internaționale (Web of Science, Scopus). Au fost editate 3 monografii și 2 lucrări științifico-metodice, consolidând vizibilitatea academică. Cercetătorii științifici au participat la 18 manifestări științifice din țară și peste hotare, în cadrul cărora au prezentat rapoarte orale și postere, inclusiv la Simpozionul național „Starea ecosistemelor acvatice transfrontaliere” (38 participanți, 149 pagini de materiale publicate cu DOI). Elaborările institutului au fost apreciate cu 24 de medalii la expozițiile de inventică și 12 medalii la saloanele de carte. Rezultatele au fost promovate și prin 9 apariții în mass-media și colaborări

internaționale, ceea ce a sporit impactul și recunoașterea cercetărilor. Astfel, diseminarea a contribuit la creșterea vizibilității instituționale și la integrarea în Spațiul European al Cercetării..

3. Valoarea socio-economică și impactul rezultatelor obținute (brevete de invenție, alte forme de proprietate intelectuală, materializarea rezultatelor, perspective de implementare etc.).

În etapa 2025, rezultatele obținute au avut un impact socio-economic semnificativ. A fost acordat brevetul de invenție nr. 1877 pentru un procedeu inovativ de creștere a ciprinidelor în stadiile timpurii de ontogeneză, cu aplicabilitate directă în acvacultură. Tehnologia a fost implementată în două gospodării piscicole comerciale (FISHER MAX SRL), demonstrând transferul cercetării în practică. Studiile ecotoxicologice și ihtiologice au furnizat date esențiale pentru reglementările Ministerului Mediului privind speciile și termenele de pescuit și vânatoare, consolidând cadrul legislativ. Analizele asupra paraziților și nematodelor fitoparazite au generat recomandări pentru managementul integrat al dăunătorilor agricoli, cu efecte directe asupra productivității culturilor de zmeur, căpșun, mazăre și soia. În plus, cercetările asupra diversității genetice și crioconservării gameților la pești au deschis perspective pentru conservarea speciilor periclitate și dezvoltarea biotehnologiilor durabile. Este important de menționat contribuția la ținerea cadastrului lumii animale și asigurarea elaborării listei de specii incluse în Cartea Roșie, conform legislației naționale. Astfel, rezultatele au contribuit la securitatea ecologică, sănătatea publică și creșterea competitivității economice.

4. Implicarea tinerilor în proiect, pregătirea cercetătorilor în cadrul proiectului prin doctorat/postdoctorat.

În etapa 2025, proiectul a implicat activ 29 de tineri cercetători (34,9 % din numărul total al executorilor), consolidând formarea academică prin programe de doctorat și postdoctorat. Au fost integrați 4 doctoranzi, fiecare contribuind cu lucrări experimentale și rapoarte publicate. A fost susținută o teză de doctor habilitat. Tinerii cercetători au participat la conferințe naționale și internaționale, prezentând comunicări orale și postere, ceea ce le-a sporit vizibilitatea și experiența profesională. În cadrul proiectului sunt elaborate 4 teze de doctorat aflate în stadiu avansat de redactare și au fost publicate articole cu coautorat tânăr, inclusiv în reviste indexate internațional. Activitățile de mentorat și instruire au inclus stagii practice în aplicații de ecotoxicologie și parazitologie, precum și implicarea în proiecte aplicative de acvacultură, sistematică moleculară și biodiversitate. Astfel, proiectul a contribuit la formarea unei noi generații de cercetători, capabili să integreze cunoștințele fundamentale cu aplicații socio-economice durabile..

Punctajul mediu acordat: 29,7

Concluzii și recomandări:

Cercetările științifice s-au realizat în strictă conformitate cu scopul și obiectivele trasate pentru anul 2025. Rezultatele științifice obținute au un impact socio-economic înalt și contribuie la: obținerea noilor cunoștințe privind lumea animală din Republica Moldova, structura și funcționarea comunităților de animale, hidrobiocenozelor și ecosistemelor; sporirea contribuției cercetării lumii animale și a ecosistemelor în asigurarea securității ecologice; intensificarea colaborării internaționale

și încadrarea în Spațiul European de Cercetare privind protecția și valorificarea sustenabilă a lumii animale, a ecosistemelor acvatice și terestre la nivel regional și global; sporirea nivelului de implementare a metodologiilor performante privind reglarea efectivului speciilor de animale dăunătoare, folositoare, invazive și utilizarea speciilor și a altor indicatori ecologici la evaluarea stării habitatelor.

Se propune calificativul general: Foarte bine

Conducător al
Secției Științe ale Vieții
acad.

Eva GUDUMAC

Conducător adjunct al
Secției Științe ale Vieții
acad.

Ion TODERAȘ

Secretar Științific al Secției
Dr.

Gabriela ROMANCIUC